

ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ-ΚΙΣΣΟΣ

Βιβλιογραφία: Το κάψιμο του Χορτιάτη στον ουρανό
πηδούν φωτιές – Χαρούλα Αποστολίδου

ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ-ΚΙΣΣΟΣ

Στα ανατολικά της Θεσσαλονίκης βρίσκεται το όρος Χορτιάτης, γνωστό από την αρχαιότητα μέχρι και τα Βυζαντινά χρόνια ως Κισσός. Στο βουνό έχουν εντοπιστεί οι θέσεις πολλών προϊστορικών και αρχαίων οικισμών, οι οποίες δεν έχουν ταυτιστεί ακόμη, όμως κάποια πρέπει να ήταν η πόλη του Κισσού.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΙΣΣΟΥ

Αν και δεν γνωρίζουμε καμία ιστορική προσωπικότητα από τον αρχαίο Κισσό. Αναφέρονται ορισμένα σχετικά μυθικά πρόσωπα. Το όνομα Κισσός πιθανόν συνδέεται με τη λατρεία του Διονύσου του οποίου το ιερό φυτό(Κισσός)εμφανίζεται πολύ συχνά στο βουνό του Χορτιάτη.

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΚΙΣΣΟΥ

Διάφορες εικασίες έχουν γίνει σε σχέση με τη θέση της πόλης αν και καμία δεν έχει ακόμα αποδειχτεί. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχουμε, μπορούμε να υποθέσουμε ότι η πόλη δεν θα πρέπει να ήταν πολύ μακριά από τη Θεσσαλονίκη, καθώς συνέβαλε με ανθρώπινο δυναμικό στην ίδρυση της νέας πόλης του Κάσσανδρου.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ

Γύρω στις αρχές του 11ου αιώνα το νέο όνομα του βουνού (Χορτιάτης) εμφανίζεται για πρώτη φορά ως Χορταΐτης, στο βίο του Οσίου Φωτίου του Θεσσαλού, που έζησε σε μία σπηλιά του βουνού και έχτισε μία ή δυο εκκλησίες στις πλαγιές του. Η προέλευση του ονόματος δεν μπορεί προς το παρόν να εξακριβωθεί αλλά πρέπει να σημειώσουμε την ομοιότητα ανάμεσα στο Χορταΐτη/Χορτιάτη και στο αλβανικό hurth/leurth καθώς και στην ομοιότητα του τελευταίου με το κατωιταλιωτικό leura, που σημαίνουν και τα δυο Κισσός, όπως την παλιά ονομασία του βουνού.

Η ΜΟΝΗ ΧΟΡΤΑΪΤΟΥ

Η μόνη Χορταΐτου είναι το μοναστήρι που πήρε το όνομα του βουνού και ιδρύθηκε μάλλον από τον Βασίλειο Β' και αφιερώθηκε στην Πάναγγο Θεοτόκο, βίωσε ορισμένα σημαντικά ιστορικά γεγονότα πριν την καταστροφή του (γύρω στα 1421) και ήταν σίγουρα το πιο σημαντικό μοναστήρι της περιοχής. Είναι πολύ πιθανόν η τοποθεσία της μονής να είναι η θέση του σημερινού δημοτικού σχολείου στο Χορτιάτη, όπου βρέθηκαν πολλά ψηφιδωτά.

ΤΟ ΡΩΜΑΪΚΌ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ

Από το βουνό του Χορτιάτη υδρευόταν η Θεσσαλονίκη αντλώντας νερό με το σύστημα υδρομάστευσης qanat. Αυτό ξεκινούσε υπογείως από το βουνό και με σωλήνες έφερνε το νερό στην πόλη. Ένα τμήμα του υδραγωγείου που μετέφερε αυτούς τους σωλήνες στέκεται ακόμη στην είσοδο του χωριού του Χορτιάτη. Κατασκευάστηκε στη ρωμαϊκή περίοδο και τροποποιήθηκε αρκετές φορές μέχρι να έρθει στη τωρινή του μορφή.

ΤΟ ΟΛΟΚΑΪΤΩΜΑ ΤΟΥ ΧΟΡΤΙΑΤΗ

Το χωριό βρισκόταν στο δρόμο της ανάπτυξης και της ευημερίας του όταν στις 2 Σεπτεμβρίου του 1944, αν και ο πόλεμος είχε σχεδόν τελειώσει και έμεναν μόνο εβδομάδες πριν την αποχώρηση των γερμανικών δυνάμεων κατοχής από την Ελλάδα, ένα απόσπασμα Γερμανών στρατιωτών βοηθούμενο από Έλληνες αξιωματούχους εκτέλεσε ή έκαψε ζωντανούς 149 κατοίκους του Χορτιάτη και κατέστρεψε συθέμελα το χωριό.

